یادداشت‌هایی به مناسبت روز خبرنگار
آن را که خبر شد

گزارش روز

از سفره‌های گران تا مداحان لاکچری
نفوذ بورژوازی در مناسک مذهبی

همدلی | ستاره لطفی- چند سالی است رگه‌های اشرافی‌گری زیر لوای دین و مذهب، به مراسم‌های مذهبی به‌ویژه مراسم عزاداری ماه محرم و همچنین مراسم‌های دینی ماه رمضان راه پیدا کرده است، جوری که می‌توان به‌عنوان یک آسیب نوظهور از آن نام برد. مراسم‌های لاکچری ماه محرم، مداحانی که برای چند ساعت روضه امام حسین (ع) وجوه سنگینی کاسب می‌شوند؛ سیستم‌های صوتی چندصد میلیونی، پوشیدن پیراهن‌های مشکی چند میلیونی، گوش دادن به روضه امام حسین در ماشین‌های آخرین مدل، آرایش‌های پرهزینه مو و صورت به مناسبت محرم و ... نمونه‌هایی از اشرافی‌گری است که به مراسم عزاداری ماه محرم راه پیدا کرده است. ماه رمضان نیز از آسیب‌های اشرافی‌گری دور نمانده است. هر ساله با آمدن ماه رمضان سفره‌های افطاری چند ده میلیونی یا حتی چند صد میلیونی برخی از مسئولان مذهبی‌نما یا مذهبی‌های با خوی کاخ‌نشینی که وجهه اجتماعی خود را با انتساب به مذهب کسب کرده‌اند، خبرساز می‌شود. رمضان همین امسال بود که سفره افطاری ۶۴۵ میلیون تومانی شهرداری تهران خبرساز شد. در آستانه عید سعید فطر و پایان ماه مبارک رمضان امسال، اسنادی منتشر شد که بسیار عجیب و تأمل‌برانگیز بود. بر اساس این اسناد شهرداری تهران بیش از نیم میلیارد تومان برای گردهمایی فصلی مدیرانش در اولین روز ماه رمضان هزینه کرده است. در سندی که از این مراسم منتشر شده است هزینه هنگفت ثبت‌شده مقابل ردیف ۱۰ ...

یادداشت

تضعیف خبرنگار، تهدیدی برای توسعه

ولی‌اله شجاع‌پوریان- ۱۷مرداد، سالگشت شهادت محمود صارمی که امسال مقارن بود با عاشورای حسینی، روز خبرنگار بود. به‌رسم معهود در چنین مناسبت‌هایی به چالش‌ها، سختی‌ها، مشکلات و البته اثربخشی آن پدیده، عنوان یا شغل پرداخته می‌شود.

شغل خبرنگاری، حرفه‌ای نوپاست که محصول دوران مدرنیته است، گرچه در گذشته افرادی به‌عنوان کاتب، دبیر و منشی بخشی از وظایف خبرنگاری را عهده‌دار بوده‌اند، اما حرفه خبرنگاری با چارچوب‌ها و شرح وظایف فعلی محصول دنیای مدرن است. با ایجاد و توسعه مفاهیمی چون آزادی، ملت، دموکراسی، قانون، عدالت و مانند آن، خبرنگاری هم در جوامع مختلف بالیدن گرفت؛ اشخاص و شهروندانی از جنس خود مردم که به دنبال گردآوری و انتقال خبر، اطلاعات، دانایی و آگاهی بودند و تلاش می‌کنند همچون چشم جامعه نظارتی جامعه و مردم، کار رصد، تحلیل و تبیین رویدادها و پیشامدها را انجام دهند. فناوری جدید ازجمله اینترنت، وب، سایت و گسترش و قابلیت فضای مجازی و رونق شبکه‌های اجتماعی، خبرنگاران را در زمره مؤثرترین اقشار جامعه و البته سخت‌ترین مشاغل دنیا قرار داده است.

میزان قتل و مرگ‌ومیر خبرنگاران در حوادث و سوانح مختلف به‌گونه‌ای است که خبرنگاری در زمره پرریسک‌ترین فعالیت‌ها تعریف می‌شود. شوربختانه در کشور ما، رویکرد یکدست‌سازی در حاکمیت دامن‌گیر خبرنگاران نیز شده و خبرنگارانی که رویکرد انتقادی نسبت به حاکمیت و وضع موجود داشته باشند، با سختی‌های بیشتری نسبت به سایر هم‌شغلی‌های خود مواجه هستند و مخاطرات و محدودیت‌ها و محرومیت‌های بیشتری در کمین آن‌هاست. ...

یادداشت

چگونه یک روزنامه‌نگار را بی‌انگیزه کنیم؟

فاطمه آقایی‌فرد- تندتند دکمه‌های مشکی‌رنگ لپ‌تاپ را فشار دادم؛ دنبال بهترین جمله‌های دنیا درباره روز خبرنگار بودم؛ گوگل مثل همیشه حرف‌های قشنگی در دلش داشت؛ «روزنامه‌نگار ساکت نشستن را یاد نگرفته»؛ یکی هم گفته بود: «اگر هدفتان تغییر دنیاست، روزنامه‌نگاری یک سلاح زودبازده است»؛ آن‌یکی انگار مثل من خسته بود؛ «روزنامه‌نگاری شما را می‌کشد، اما تا زمانی که در آن هستید زنده می‌مانید»؛ یکی می‌گفت: «روزنامه‌نگاری فریاد قصه‌هاست»؛ دیگری آن را رقابت در درست گفتن و زود نشر دادن توصیف کرده بود. روزنامه‌نگار برجسته‌ای می‌گفت: «هدف از روزنامه‌نگاری این است که افراد در مناصب قدرت را پاسخگو نگه دارد.» چقدر حق دادم به او؛ اما کاش می‌پرسیدم چند تا از گزارش‌هایی که تابه‌حال نوشته افراد در صندلی‌های قدرت کشورش را پاسخگو کرده؛ کاش توضیح داده بود که چقدر از نوشته‌هایش کاغذ باطله‌شده؛ بی‌آنکه پهنای دردسری را کوچک‌تر کند؛ دوست داشتم بدانم، چقدر از صفحات کاهی روزنامه‌اش زیر پا له‌شده، بی‌آنکه کسی آن را خوانده باشد؟ یا حتی چند جوابیه از دفتر وزارتخانه‌های کشورش به شماره روزنامه فکس شده تا یک موقع کسی نقد آن نهاد یا سازمان را نکرده و در جایی ثبت نکرده باشد.

دوست داشتم کسی با حوصله بنشیند روبه‌رویم و بی‌آنکه خسته شود، قانعم کند؛ معنای این جوابیه‌هایی که وقت و بی‌وقت به شماره واتس‌اپم می‌فرستند چیست؛ چیزی جز توجیه همان دردسرهای بزرگ اقتصادی؟ بی‌وقفه فکر می‌کردم و چقدر طمع داشتم برای گرفتن جواب دغدغه‌های هر روزه‌ام؛ چیزی توی سرم فریاد می‌کشید: «چقدر بهانه ...

یادداشت

رسانه بالاخره از سد سانسور می‌گذرد

محسن خرامین- ...

یادداشت

در خوزستان به «پاپاراتزی» نیاز داریم

سعید آزده- ...

یادداشت

روزنامه‌نگاری غرق می‌شود!

معصومه حسینی- ...

یادداشت

روز خبرنگاران غیردولتی؛ مبارک!

محسن رفیق- ...

یادداشت

کسی ما را نمی‌شنود، خودمان را تیتر نکنیم

ستاره لطفی- فکر می‌کردیم با نوک قلممان دنیا را تغییر خواهیم داد، اما با ندیدن و نشنیدن‌های مداوم دنیایمان را تغییر دادند، چنان تغییر بزرگی که «فرشته» بالای کارت خبرنگاری‌اش با خط درشت بنویسد «تباه شدیم» و آن را منتشر کند.

«فرشته بهروزی نیک» بعد از نزدیک به بیست سال فعالیت مطبوعاتی به این جمله رسید: «تباه شدیم.» درست مثل «آسو محمدی» که قلم جادویی‌اش را غلاف کرد و نه‌تنها کار رسانه بلکه کشورش را هم بوسید و رفت و برای همیشه تن به غربت داد. آسو سال‌ها با قلمش تمام فریادهایش را بر صفحه روزنامه‌ها فروریخت، اما چه اتفاقی افتاد؟ جامعه‌اش اینک در اوج خوشبختی و برخورداری غرق در نعمت و تنعم است؟ جواب پیداست، همان «نه» بزرگ که هم‌قبیله‌های من به شنیدن آن عادت دارند. آسو در آخرین مکالمه‌اش با حسرت خاصی گفت: «ستاره هیچ‌چیزی تغییر نمی‌کند، نمی‌شود، نمی‌توانیم و بعد با آهی عمیق گفت دیگر نمی‌ارزد.» مجید گفت آسو خودش را نجات داد. مجید مسعودی تحلیلگر تحریریه، همان کسی که گاه تحلیل‌هایش باعث شد برای ساعتی کل تحریریه همدل «همدلی» دست از کار بکشند و مسائل سیاسی را از زاویه دید او ببینند. مجید کارشناس ارشد علوم سیاسی بود، به حوزه سیاست اشراف داشت و تحلیل‌ها و پیش‌بینی‌هایش از دنیای سیاست ردخور نداشت، اما آیا مجید بهای قلمش را گرفت؟

تلخ‌اندیشانی که زندگی سخت اقتصادی، بر رگ و پی روزنامه‌نویسی تزریق کرده‌اند مجید تحلیلگر رویدادهای سیاسی را نیز از تحریریه و مطبوعات گرفتند تا به مغازه محقری روی بیاورد و به فعالیتی مشغول شود که با روح جستجوگر او همخوانی نداشت. مجید بعد از چند تجربه تلخ ...

یادداشت

کاش هشدار خبرنگاران درباره «متروپل» شنیده می‌شد

...

یادداشت

روز خبرنگار را تغییر دهید

کیاوش حافظی- ۱۷مرداد در ایران سال‌هاست به‌روز خبرنگار موسوم شده است و به این بهانه یک روز از ۳۶۵روز سال، بر اهمیت جایگاه رسانه تأکید شده و شعارهایی مثل رکن چهارم دموکراسی و ... سر داده می‌شود؛ اما این روز برای بسیاری از خبرنگاران چندان هم مبارک نیست؛ اگر از تضعیف جایگاه رسانه و برخوردهای سفت‌وسخت با اهالی رسانه که آخرین نمونه آن محکومیت یک خبرنگار به دلیل افشای یک قتل بود، بگذریم، ادامه این نام‌گذاری را می‌توان از دید تاریخی به‌نقد کشید.

روز خبرنگار در ایران نه با یاد اولین انتشار جریده یا زادروز نخستین خبرنگار و ... بلکه با ریخته شدن خون یک خبرنگار روی زمین گرامی داشته می‌شود؛ ۱۷مرداد سال ۱۳۷۷ در حمله به کنسولگری ایران در مزار شریف، طالبان جان محمود صارمی، خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران (ایرنا) و هشت دیپلمات کنسولگری جمهوری اسلامی ایران در افغانستان را گرفت. این واقعه خشم عمومی در ایران را برانگیخت تا جایی که نیروهای نظامی آماده پاسخ نظامی به طالبان شدند و رهبری سه روز عزای عمومی اعلام کرد.

یک سال بعدازاین رخداد، ۱۷مرداد در تقویم ایران به نام روز خبرنگار ثبت شد. در همه این سال‌ها جشن گرفتن روز خبرنگار در روزی که جان یک انسان گرفته شد، با انتقاداتی روبه‌رو شده است؛ اما اگر این موضوع باعث تکدر خاطر می‌شد، روی کار آمدن مجدد طالبان در افغانستان آن را دوچندان می‌کند.

در چند سال اخیر حتی پیش از روی کار آمدن طالبان در افغانستان دستگاه دیپلماسی جمهوری اسلامی – حتی وزارت خارجه دولت حسن روحانی- معتقد به تغییر طالبان بوده‌اند. حتی بعد از تسلط دوباره طالبان ...

یادداشت

خبرنگاری و اتهام تشویش اذهان

جهانگیر ایزدپناه- ...

خبر

بیشتر از نصف نوزادان ایران از شیر مادر تغذیه نمی‌شوند

همدلی | از سال ۱۹۹۲ تا کنون، اول تا هفتم ماه میلادی اوت (مصادف با ۱۰ تا ۱۶مردادماه) که به نام هفته جهانی تغذیه با شیر مادر نام‌گذاری شده، گرامی داشته می‌شود. بر اساس اعلام سازمان جهانی بهداشت، از هر سه کودک دو نفر از شیر مادر خود تغذیه نمی‌کنند و به همین دلیل این سازمان جهانی به مادران توصیه می‌کند دست‌کم تا شش ماه پس از زایمان به فرزندان خود شیر دهند. در ایران نیز آمارها حاکی از آن است که از هر دو کودک تقریباً یک نفر از شیر مادر تغذیه نمی‌کند.

■ ۵۳درصد نوزادان ایرانی بدون شیر مادر تغذیه می‌کنند

محمدرضا صایینی، مدیرکل دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس وزارت بهداشت در «برنامه بزرگداشت هفته جهانی تغذیه با شیر مادر» در سالن همایش‌های رازی دانشگاه علوم پزشکی ایران به آخرین آمار در این زمینه پرداخت و گفت: بر اساس تحقیقات ملی، تغذیه انحصاری با شیر مادر در کشور سال ۷۹ بالغ بر ۴۴.۱درصد بود که در سال ۸۹ به ۵۳.۱ درصد و در سال ۹۶ به ۴۷.۴درصد رسید. او، درصد شهری تغذیه انحصاری با شیر مادر در سال ۹۶ را ۴۵.۹درصد روستایی تغذیه انحصاری با شیر مادر را ۵۰.۹ اعلام کرد و گفت: باید بتوانیم با مداخلات و برنامه‌هایی این درصد را به ۷۰درصد برسانیم. مدیرکل دفتر سلامت جمعیت، خانواده ...

■ شیر مادر مثل واکسن عمل می‌کند

■ نوزاد حتی یک قطره شیر خشک نباید بخورد

■ مصرف خودسرانه شیر مصنوعی ممنوع

■ پای شیرکت‌های شیر خشک به بیمارستان‌ها باز شده بود